

אמר רב חסדא אמר רב: מזבח של שילה של אבנים היה.

תניא [נמי הכי]: רבי אליעזר בן יעקב אומר: מזה תלמוד לומר "אבנים — אבנים — אבנים" דכתיבי בקראי דכניית המזבח שלש פעמים, ללמדך ששלש מזבחות היו של אבנים — אחד של משכן שילה, ואחד של נוב וגבעון, ואחד שהיה בבית עולמים⁽⁴⁹⁾.

מתיב רב אחדבויי בר אמי: תניא אש שירדה מן השמים בימי משה לא נסתלקה אפילו בשעת מסעות מעל מזבח הנחושת אלא בימי שלמה, שעשה שלמה מזבח אבנים ונסתלקה האש לשם, ואש שירדה בימי שלמה על מזבח האבנים לא נסתלקה עד שבא מנשה וסילקה [כמבואר בגמרא סנהדרין דף ק"ג עמוד ב']. ואם איתא דהיה מזבח אבנים בשילה, כדברי רב, אם כן,

מאכילה בזמן שהמזבח פגום, וקדשים קלים נאכלים בזמן פגימת המזבח, ומאי דתניא בברייתא בשני מקומות קדשים נאכלים היינו גם קודם שיעמידו ליום את המשכן דהיינו כשהמשכן עומד כדינו, וגם לאחר שפירקו הלויים את המשכן שפירקו את הקרשים ואת קלעי החצר ועדיין מזבח במקומו עומד, קדשי קדשים נאכלין, ואשמעינן הברייתא דנאכלים, ואע"ג שפירקו הלויים את הקרשים קדשים נאכלים, מהו דתימא איפסיל להו קדשי קדשים כשפירקו את הקרשים ביוצא דמקום אכילתן הוא רק בחצר המשכן, וכשיצאו משם נפסלין ביוצא, קא משמע לן דאין כאן פסול יוצא.

ואימא הכי נמי דיפסלו בכי האי גוונא ביוצא, אמר קרא "ונסע אהל מועד" ומהכא ילפינן דלא נפסלו ביוצא דאף על פי שנסע אהל מועד הוא⁽⁴⁸⁾.

שכינה שיש בחצר המשכן הרי היא תלויה בהמשכן, ואם מסיבה אחרת נתפרק המשכן, וכגון שהרוח גללה את היריעות, נפקע קדושת אהל מועד, וממילא נפקע גם כן קדושת החצר אף על פי שהקלעים קיימים, ואי אפשר להקריב באותו הזמן.

49. רש"י בסוגיין מפרש שר"א בן יעקב לא נתכוון לומר שחובה לעשותו של אבנים, אלא שהיה אפשר בשילה לעשות מאבנים, אבל אם רצו עושים מנחשת, וכבר הובא לעיל מהמכילתא [סוף יתרו] שהפסוק "ואם מזבח אבנים תעשה לי" הוא לחובה, אולם הרמב"ן מפרש שם שהכונה היא בבית הבחירה, ואם כן יתכן שר"א בן יעקב מודה שבבית המקדש הוא חובה בשל אבנים, וכמו שמשמע בגמרא לעיל

הפנים מאירות שמבריתא ראשונה כבר שמענו חידוש זה שאף על פי שנסע אהל מועד הוא לענין קדשים קלים, שהרי נאמר שם שמצורעים משתלחים ממחנה ישראל, הרי שקדושת מחנה ישראל קיימת במסעות, ולכן העמדנו בקדשי קדשים לומר שאף על פי שכבר נתפרק המשכן [כולו, לפירוש רש"י, או שהקלעים עדיין קיימים, להתוס'] עדיין קיימת קדושת מחנה שכינה.

48. הגר"ז [פרשת ויקרא] מפרש שנתחדש כאן רק שבשעת המסע הרי המשכן עדיין עומד בקדושת אהל מועד שהיה בו אף על פי שכבר נתפרק, כל זמן שעדיין הקלעים עומדים, ולכן יש גם כן קדושת מחנה שכינה בחצר ומותר להקריב אז, אבל בעיקר הדין, קדושת המחנה